

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

تحریریں بزرگ در تاریخ

محمد محیط طباطبائی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحریرف بزرگ در تاریخ

نویسنده:

محمد محیط طباطبائی

ناشر چاپی:

سایت بهائی پژوهی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	..... فهرست
۶	..... تحریف بزرگ در تاریخ
۶	..... مشخصات کتاب
۶	..... تحریف بزرگ در تاریخ
۷	..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

تصرف بزرگ در تاریخ

مشخصات کتاب

مؤلف: محمد محیط طباطبائی

سایت بهائی پژوهی

برگرفته از:

تصرف بزرگ در تاریخ

از شاهکارهای استاد فقید محیط طباطبائی، تحقیقات رشیکه ایشان در کتب تاریخی بایه و بهائیه است و نیز تحریقاتی که در آنها انجام شده و پره برداری از حقایق آنهاست. متن استاد محیط طباطبائی (تاریخچه تواریخ بابی): اختلاف فاحشی که میان غالب روایات مربوط به حوادثی که در فاصله سالهای ۱۲۶۰ تا ۱۲۸۵ هـ اتفاق افتاده و در کلیه متون تاریخی مورد استناد هر دو دسته از فرقه بایه دیده می شود، هر پژوهنده فن تاریخ را وادار می کند که درباره سوابق تحریر و تدوین و تلخیص تجدید متوالی این متون متداول، به تحقیق در مدارک اولیه پردازد و ارزش آنها را از لحاظ اعتبار اقوال بسنجد. بر این اصل کلی، چند متن قدیم و جدید از این نوع، مورد پژوهش قرار گرفت و نتیجه آن تتبع ضمن سه مقاله در چهار شماره گوهر، راجع به این چند متن که در اینجا از آنها تجدید ذکری کند در اختیار خوانندگان قرار گرفت: ۱- تاریخ قدیم و بی نام بایه که مردی اصفهانی (ظاهرا) در ۱۲۷۰ هجری تألیف کرده و نسخه ای مربوط به همان زمان، بی اسم و رسم در پاریس از این متن محفوظ مانده است. میرزا ابوالفضل گلپایگانی هنگام تجدید نظر و تلخیص این تاریخ قدیم را به حاجی میرزاجانی کاشانی نسبت داده و پیرایشگران عباراتی از آن را عینا به تاریخ جدید درآورده اند. پروفیسور برون که هنگام ترجمه و چاپ تاریخ جدید این نام را مکررا در آنجا دیده و آرزومند دیدن خود کتاب شده بود هنگامی که در ضمن مطالعه همین نسخه بی نام کتابخانه پاریس از کتاب قدیم، به عبارتی بر می خورد که در تاریخ جدید به همین اسم و رسم نقل شده، به اعتماد قول میرزا ابوالفضل تاریخ بی نام را همان تاریخ حاجی میرزا جانی معهود می پندارد و هنگام چاپ همین نسخه از تاریخ بینام قدیم، اسم حاجی میرزا جانی را پشت صفحه اول آن می گذارد. ۲- تاریخ جدید که میرزا ابوالفضل گلپایگانی به حسب درخواست مانکجی پارسی هند از راه دخل و تصرف در تاریخ قدیم و به دست مردی جاهل نسبت به اصل موضوع که میرزا حسین نام داشته و منشی تجارتخانه مانکجی بوده است با افزودن مقدمه ای به شیوه درآمد رساله جلال الدوله و کمال الدوله آخوندف و الحاق عین مطالب چند رساله معروف از آثار میرزا ملکم خان و محتوای برخی از تمثیلات و خطابه های آخوندزاده به انضمام پاره ای از سخنان آقا جمال بروجردی و حذف غالب موضوعات ناسازگار با درخواست زمانه و مصالح جدید فرقه از آن کتاب و تغییر لحن سخن عبارات زنده که نسبت به خانواده قاجاریه در متن قدیم وارد است و آن را بعد از ۱۲۹۱ به صورت تاریخ جدید درآورده اند. ۳- تحریر دیگری از همین تاریخ جدید، با حذف برخی موارد مشترک و همسود میان ازل و بهاء که در این تاریخ به جدایی کامل گراییده بودند و اضافه کردن موادی به سود برادر بزرگ به قلم نبیل عالین نوشته شده که برون در ترجمه انگلیسی از تاریخ جدید و محمد تقی همدانی در کتاب احقاق الحق از شناسایی نبیل عالین درمانده بودند ولی اخیرا در ماهنامه تحقیقی گوهر شناخته شد که نبیل عالین همان ملا محمد نبیل قائنی بوده است. دو نسخه از این تحریر به تاریخ ۱۲۹۸ و ۱۳۰۰ در لندن و تهران محفوظ است. ۴- عبدالبهاء (عباس افندی) سه سال بعد از تحریر دوم نبیل قائنی (۱۳۰۰) از تاریخ جدید تحریر مجمل تازه ای را از وقایع تاریخ جدید با مقداری تغییر و تبدیل لفظی و معنوی در حیات پدر و پسر و به نفع پدر ترتیب داده و آن را نسخ تاریخ قدیم و جدید قرار داد در ۱۳۰۷ که برون برای دیدار بها به عکا رفته بود، نسخه ای از این اثر

تازه یا مقاله سیاح به برون هدیه داده شد که برای جمع آوری اطلاعات تاریخی راجع به بایبه به عکا آمده بود با وجود آن که در دیباچه تاریخ چاپی منسوب به نبیل زرنندی اتمام تألیف آن در ۱۳۰۵ قید شده نمی دانم چرا نسخه ای از این کتاب جامع در ۱۳۰۷ به برون اهدا نشد تا دو سال بعد، این را به جای آن ترجمه کند و با تعلیقات فراوان به زبان انگلیسی در دو جلد انتشار دهد؟ عبدالبها مقدمه سیاح جعلی را از اول تاریخ جدید برداشته، خلاصه مطالب آن را در قالب سازگارتی با امر پدر ریخته و برای اعلام امکان سازش با اوضاع، قسمتی از مکتوب در خود را به ناصرالدین شاه خاتمه آن قرار داده و بدون اشاره به اسم مولف کتاب را مقاله سیاح نامیده است. ۵- وجیزه ای که ازل به کمال اختصار حوادث را به نام «مجمل بدیع» بنا به درخواست برون نوشته و برون آن را در پایان ترجمه تاریخ جدید چاپ کرده است. ۶- کشف الغطاء که به دستور عبدالبها و به دستگیری میرزا ابوالفضل و ادیب طالقانی و نعیم سدهی و سمندر قزوینی و مهدی گلپایگانی از پیشکسوتان بایبه و به راهنمایی صاحب دستور بر رد مقدمه فارسی و انگلیسی و تاریخ قدیم تازه چاپ به نام نقطه الکاف از سال ۱۳۳۰ تا ۱۳۳۴ تنظیم و تدوین و در عشق آباد روسیه به چاپ رسیده و آماده انتشار گشت. سقوط فلسطین به دست انگلیسی ها و پیدایش مصالح تازه ای که بر اثر انقلاب روسیه قوت جانب گرفته بود سبب شد که هزاران نسخه آماده انتشار از آن به آتش نابود گردد. میرزا ابوالفضل اندکی پیش از اتمام چاپ آن مرد و کتاب را همکار او مهدی گلپایگانی تمام کرد. ۷- کواکب الدریه خلائی که سوختن کشف الغطاء به وجود آورد. میرزا عبدالحسین آواره مبلغ تفتی را مأمور تدوین کتاب تازه ای ساخت که از ۱۹۱۸ م. تا ۱۹۲۱ زیر نظر مستقیم عبدالبها تنظیم و ترتیب یافت بازگشت آواره از آن دستگاه و تألیف کشف الحیل بالتبع سلب اعتبار از کتاب کواکب الدریه کرد و احتیاج به تدوین و چاپ اثری دیگر سازگار و وفادار باقی ماند. ۸- شوقی افندی پس از آن گویا از یاران ایران خود انتظار تنظیم کتابی در زمینه قیام باب و ارتباط آن با دعای بهاء و تحقیر ازل، چنان که به کار علاقه مندان آمریکایی بی خبر از زبان فارسی و عربی بخورد، دیگر نداشت خود دست به کار شد و در سال ۱۹۳۲ م. کتابی به زبان انگلیسی زیر نام دلپذیر و امواج نور یا دون بریکرز و به عنوان ترجمه تاریخ نبیل زرنندی منتشر ساخت. کتاب از حیث وضع چاپ و تصاویر ضمیمه و اشتمال بر متن مجهولی که هرگز نام آن در ایران به گوش کسی از بابی و بهائی نرسیده و از محتویات آن حتی سطری هم دیده نشده بود، توانست به همه نیازمندی های فرقه در داخل و خارج جواب گوید. این کتاب از متن انگلیسی به زبان عربی ترجمه دلخواهی شد به نام مطالع الانوار یا ترجمه تاریخ نبیل زرنندی و منتشر شد. چون هیچ گونه معرفی در اصل ماخذ در این نسخه به عمل نیامده بود غالباً چنین تصور می شد که نام تاریخ نبیل زرنندی «مطالع الانوار» بوده و به همین مناسبت مترجم فارسی که آن را از عربی به فارسی ترجمه متصرفانه ای کرد همان اسم ترجمه عربی را پشت جلد چاپ ترجمه تلخیص فارسی هم گذاشت. پژوهندگان پس از مراجعه به اصل انگلیسی و ترجمه های عربی و فارسی مقتبس از آن و ندیدن تعریف و تعرفه ای از اصل تاریخ نبیلی که هرگز در کشف الغطاء و کواکب الدریه و ظهور الحق یا مقالات سیاح از آن نقلی و ذکری و اشاره ای نرفته بود و با وجودی که هنگام مسافرت برون به عکا نبیل در آنجا زنده بوده و بنا به توضیح مقدمه این متن، در ۱۳۰۵ یعنی دو سال پیش از سفر برون به عکا کار تألیف خود را خاتمه داده بود، چطور برون از وجود چنین مورخی و تاریخی کوچکترین اطلاعی در عکا نتوانست به دست آورد؟ و به هنگام چاپ ترجمه کلیشه ای هم از اوراق اول و آخر آن در تلو آن همه کراورها و کلیشه ها که در دون بریکرز چاپ شده بود به نظر نمی رسید. لذا در قبول اصالت چنین اثری که به جای چاپ اصل فارسیش ترجمه از ترجمه آن به فارسی آن هم به عنوان تلخیص انتشار یافت تردیدی بالتبع پیدا می شد و تحقیق موضوع ضرورت پیدا می کرد. این جانب هم به نوبه خود در صدد کشف این موضوع بر آمدم در ضمن مقالات ماهنامه تحقیقی گوهر، مقاله ای را به تاریخ نوظهور نبیل زرنندی اختصاص دادیم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-(۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهنانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهانندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

